

FORUM 2023

Izazovi i mogućnosti
dece i mladih u društvu

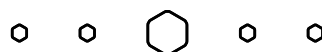
DECEMBAR 2023

Funded by
the European Union

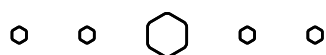

Publikacija:
Domovik
Sutjeska bb, Severna Mitrovica
E-mail: office@domovik.org
www.domovik.org

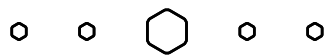
Ova publikacija proizvedena je uz finansijsku podršku Evropske unije. Njen sadržaj je isključiva odgovornost Domovika i nužno ne odražava stavove Evropske unije.

Domovik je podržan programom Kosovske Fondacije za Civilno Društvo (KCSF) 'EJA Kosovo', koji sufinansiraju Švajcarska Agencija za Razvoj i Saradnju (SDC), Švedska i Vlada Velikog Vojvodstva Luksemburga.

SADRŽAJ

Sažetak foruma 2023	6
Ciljevi foruma	11
Istaknuto	12
Govornici u panelu o obrazovanju	12
Govornici u panelu o građanskom prostoru . . .	14
Govornici u panelu o ekologiji	16
Govornici u panelu o mentalnom zdravlju	18
Preporuke	20
Zaključak	23

SAŽETAK

Ovaj izveštaj nastao je nakon održanog Foruma 2023: Izazovi i mogućnosti dece i mladih u društvu, koji je organizovao NVO Domovik u Severnoj Mitrovici, 29. i 30. novembra 2023. godine. Ovoj aktivnosti je, za dva dana, prisustvovalo preko 90 ljudi. Forum se sastojao od četiri panela, koji su bili podeljeni po sledećim temama: građanski prostor, obrazovanje, mentalno zdravlje i ekologija, sve sa fokusom na decu i mlade. Na panel diskusijama govorili su stručnjaci i aktivisti iz pomenutih oblasti. Miljan Stanišić, programski koordinator u organizaciji Domovik, srdačno je pozdravio sve prisutne u ime organizacije i predstavio njen rad. Od 2009. godine, Domovik neprestano radi na unapređenju

položaja mladih i dece, a fokus rada je na izazovima budućnosti mladih generacija u njihovoj zajednici.

Naglašena je i svrha održavanja Foruma i njegova vizija. Prvi takav događaj održan je pre dve godine u Zubinom Potoku. Celokupna tema foruma bila je slična ovogodišnjoj - izazovi i prilike s kojima se suočavaju mladi i deca u njihovim zajednicama.

Forum 2023 okupio je učesnike iz različitih delova regiona, uključujući kako stručnjake koji doprinose lokalno, tako i one koji dolaze iz šireg regionalnog konteksta. Ovo je bila prilika da predstave svoje viđenje, te da zajedno istraže probleme, izazove i mogućnosti koje se odnose na decu i mlade.

U prvom panelu uvodni govornik bio je Marjan Cvetković, omladinski aktivista i bivši direktor Krovne organizacije mladih u Srbiji, koji je naglasio važnost aktivizma usmerenog ka lokalnim zajednicama i prilagođavanje promena prema potrebama mladih. On je istakao da je najveći problem mladih neinformisanost i naglasio potrebu zagovaračkih inicijativa čiji cilj bi bio razvoj info centara, koji bi mladima pružali tačne informacije.

Svetlana Baldini, psihološkinja koja predstavlja Caritas Kosovo govorila je o radu sa romskom decom, ističući probleme s kojima se suočavaju, poput loših uslova života, nezaposlenosti, teškoća u obrazovanju i nedostatka dokumentacije. Njen rad fokusiran je na pružanje podrške romskoj deci i roditeljima kroz edukativne radionice, vakcinaciju i pomoć u obrazovanju.

Sledeća panelistkinja Aida Krasnić, članica omladinske grupe UM, podelila je svoje iskustvo iz ugla aktivistkinje u romskoj zajednici i pričala o filmu o ranim brakovima kod Roma, koji je snimila zajedno sa ostalim članovima zajednice, koji su prepoznali značaj aktivizma. Na kraju svog izlaganja, pozvala je sve mlade da oni budu pokretači promena koje žele da vide.

Poslednji panelista je bio Kushtrim Gjoshaj, programski menadžer u NVO Community Building Mitrovica (CBM). On je govorio o pomirenju mladih Srba i Albanaca, ističući važnost podrške mladima, slušanja njihovih potreba i zajedničkog delovanja, kako bi se prevazišao etnički jaz i promovisala inkluzivnost.

Svi govornici složili su se oko toga da je ključno pružiti podršku mladima, razviti inkluzivne programe i aktivnosti, te aktivno raditi na prevazilaženju izazova s kojima se mladi suočavaju.

U drugom panelu prvog dana Foruma, prisutni su imali priliku da čuju o važnosti obrazovanja od strane prof. dr Tatjane Kompirović, koja je govorila o istoriji implementacije zakonskih mera za stvaranje inkluzivnog okruženja. Objasnila je izazove s kojima se suočavamo danas, ističući razliku između zakonskih okvira i stvarne situacije, ilustrujući ih primerima afirmativnih mera na Filozofskom fakultetu u Mitrovici.

Ivana Milosavljević, šefica zonske kancelarije UNICEF-a za Mitrovački region, diplomirana pedagoškinja, naglasila je značaj sistemskog prikupljanja i analize podataka. Posebno je istakla izazove s kojima se suočavaju oni koji imaju teškoće u pristupu obrazovanju, posebno u ruralnim područjima.

Poslednja govornica, Miljana Bulatović, direktorka nevladine organizacije Art punkt Akvarijus, diplomirana slikarka i psihološkinja, govorila je o važnosti neformalnog i informalnog obrazovanja. Fokus njenog izlaganja odnosio se na razvoj kritičkog mišljenja kod dece i mladih koji se pokreće kroz umetnost i kreativne procese. Takođe je istakla da, iako se poslednjih decenija intenzivno govori o neformalnom obrazovanju, ono najčešće nije dovoljno prepoznato kao važan deo obrazovnog sistema.

Prepodnevni panel drugog dana Foruma 2023 imao je za temu mentalno zdravlje. Simona Đurović, psihološkinja i porodična psihoterapeutkinja, supervizorka u Centru za socijalni rad u Zubinom Potoku, istakla je veliki značaj mentalnog zdravlja dece i mladih, naglašavajući važnost promovisanja ovih tema kroz različite kanale komunikacije, kako bi se podstaklo traženje pomoći i podrške.

Druga sagovornica, prof. dr Jelena Minić, psihološkinja i sistemska porodična psihoterapeutkinja, podelila je o mitove i predrasude vezane za mentalno probleme u društvu, istaknuvši potrebu za sistemskom podrškom kako bi se unapredilo mentalno zdravlje mladih i dece.

Isidora Jovanović, studentkinja Medicinskog fakulteta i urednica omladinske platforme Leaderonline pri organizaciji Domovik, iznela je svoje lično iskustvo i izazove s kojima se mladi suočavaju pri iznošenju mentalnih izazova. Sem toga, predstavila je zanimljive podatke dobijene istraživanjem o mentalnom zdravlju mladih, koje je sproveo Domovik.

Ključna preporuka ovog panela jeste potreba za edukacijom svih aktera u sistemu podrške, uključujući roditelje, pedagoge, psihologe i vaspitače u vrtićima, složili su se panelisti. Prema njima, pravovremene informacije i podrška svima unutar sistema igraju ključnu ulogu.

Poslednji panel, čije tema je bila ekologija, započeo je govorom Jelene Đokić, profesorke na Fakultetu tehničkih nauka u Mitrovici, koja je istakla ključnu važnost studiranja zaštite životne sredine, prezentujući obimnu tematiku koja obuhvata njen predmet. Fokusirala se na kritične elemente poput zagađenja vazduha, vode i zemljišta, istovremeno naglašavajući tehnološke inovacije za tretman otpada. Profesorka Đokić istakla je nužnost kontrole i procene rizika po životnu sredinu, istražujući implikacije na ljudske resurse i materijalna dobra u situacijama prirodnih nepogoda.

Posebno je naglasila potrebu za podizanjem svesti među građanima, pozivajući na stvarnu sliku trenutnog stanja zagađenja i pozvala na aktivno delovanje, naglašavajući da je neophodno ukazati na ozbiljne posledice po životnu sredinu, ukoliko se ne preduzmu hitni koraci ka očuvanju životne sredine

Master ekologije, Nikola Grujić je tokom svog izlaganja predstavio ekološka istraživanja usmerena na analizu stanja životne sredine u regiji Mitrovice. Fokus njegovog istraživanja bio je na srednjem toku reke Ibar, a rezultati su detaljno predstavljeni u njegovoj master tezi pod nazivom "Biološka procena

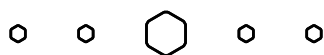
kvaliteta srednjeg toka reke Ibar uz osvrt na stanje životne sredine u regiji Mitrovice". On je publici izneo zabrinjavajuće zaključke o zagađenju reke i zemljišta u ovoj regiji.

Dodatno, ukazao je na nedovoljno razvijenu svest ljudi o ovim problemima i istakao potrebu za povećanim naporima u oblasti edukacije i podizanja svesti o ekološkim izazovima. Posebno je podvukao važnost saradnje sa civilnim sektorom, naglašavajući da ga raduje što vidi angažovanost i znanje najmlađih članova zajednice po ovom pitanju.

Panelistkinja Maja Kocić, savetnica za upravljanje projektima u gradskoj administraciji Leskovca, tokom svog izlaganja detaljno je govorila o projektima koje su sprovedeni u njenoj opštini, te naglasila potrebu za intenziviranjem projekata zaštite životne sredine i da opštine treba da izdvajaju veća sredstva za ove aktivnosti koje za cilj imaju očuvanje okoline.

Maja je podelila primer dobre prakse, ističući situaciju gde je grupa građana uspeła da zaustavi nelegalnu gradnju zgrade svojim protestima. Ova inicijativa doprinela je očuvanju zelenih površina u zajednici, što je služilo kao inspiracija i podsticaj drugim građanima da se aktivno uključe u zaštitu životne sredine. Njen rad ilustruje kako zajednički angažman može imati pozitivan uticaj na lokalnu sredinu i ukazuje na važnost aktivnog građanskog učešća u procesima očuvanja prirode.

CILJEVI FORUMA

Program Foruma 2023 "Izazovi i mogućnosti dece i mladih u društvu" imao je nameru da ispuni sledeći ciljeve:

○ **Podizanje svesti:** Osnaživanje učesnika Foruma o važnosti aktivnog učešća mladih u društvu, podizanje svesti o ključnim pitanjima vezanim za decu i mlade.

○ **Razmena iskustava i znanja:** Omogućavanje razmene ideja, iskustava i najboljih praksi iz oblasti aktivizma, volonterizma, ekologije, mentalnog zdravlja, obrazovanja i inkluzije između stručnjaka, organizacija i dece i mladih.

○ **Identifikacija izazova:** Identifikacija ključnih izazova s kojima se deca i mladi suočavaju u današnjem društvu, uključujući ekološke, mentalno-zdravstvene, obrazovne i druge socijalne aspekte.

○ **Pružanje preporuka:** Formulisanje konkretnih preporuka i strategija kako bi se rešili identifikovani izazovi i stvorile mogućnosti za unapređenje uslova života mladih i dece.

○ **Stvaranje platforme za promenu:** Kreiranje platforme za aktivno uključivanje dece i mladih u proces donošenja odluka i oblikovanja politika koje se tiču njihovih potreba i interesa.

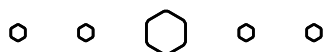
○ **Podsticanje inkluzije:** Promovisanje inkluzije, ne samo u oblastima obrazovanja, već i u aktivizmu, građanskom angažmanu i svim aspektima društvenog života, kako bi se osiguralo da svi imaju jednaku priliku da doprinesu i budu čuli.

○ **Edukacija i osnaživanje:** Edukacija i osnaživanje svih učesnika foruma o važnosti neformalnog obrazovanja, kao i inkluzivnih praksi koje omogućavaju svima da razvijaju svoje sposobnosti i veštine.

Ovi ciljevi trebalo bi da podrže proces razumevanja, akcije i promena koje su usmerene na stvaranje pozitivnog okruženja za mlade i decu na našim prostorima, uzimajući u obzir širok spektar njihovih potreba i izazova u društvu.

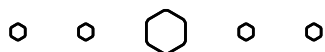

ISTAKNUTO

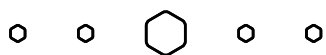
GOVORNICI U PANELU O OBRAZOVANJU

“Fakultet nema baš najadekvatnije uslove u smislu asistivne tehnologije ili, pak, obučenosti nastavnika u radu sa takvim studentima, niti im je to normirano zakonskim propisima i podzakonskim aktima. Stoga naglašavam da bi neka inicijativa, možda čak i iz civilnog sektora, mogla da ide u tom pravcu da se takve stvari u budućnosti menjaju.”

Tatjana Kompirović – vanredna profesorka, katedra za pedagogiju, Filozofski fakultet.

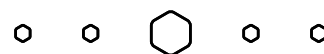
“Ključni problem za zajednicu jeste sistemsko prikupljanje podataka, koji bi se mogli naći na jednom mestu, što bi umnogome olakšalo uključivanje marginalizovane dece u obrazovni sistem.”

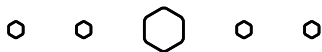
Ivana Milosavljević - šefica zonske kancelarije UNICEF-a za Mitrovački region, diplomirana pedagoškinja

“Bitno je da naglasimo da su diskriminacija, neinkluzivnost, neprisutnost razumevanja za mišljenje i razmišljanja dece i mladih, kako od strane roditelja, tako i od strane institucija, nešto što će biti problem koji ćemo rešavati dugo godina. Zbog toga se svakog dana suočavamo sa činjenicama da u formalnom obrazovanju, u školskim institucijama, univerzitetima i svim ostalim obrazovnim programima imamo jasno definisanu diskriminaciju.”

Miljana Bulatović - direktorka Art punkt Akvarijus, diplomirana slikarka i psihološkinja

GOVORNICI U PANELU O GRAĐANSKOM PROSTORU

“Lično verujem da naš rad treba da se zasniva u pravcu informisanosti dece i mladih. Veliki broj mladih svestan je da im treba informacija, ali ne znaju gde da je traže. Svaka lokalna zajednica treba da ima nešto nalik Info centru i da ta info tačka pomogne mladoj osobi da ona nastavi pravi put. Često se dešava da mladi ljudi, posebno oni koji nisu dovoljno smeli i hrabri, ostanu bez informacije ili dođu do nekih površnih informacija ili dezinformacija. Tako nastaju posledice kao što su nebezbednost, nezaposlenost, itd. Kao društvo, kao civilni sektor, kao organizacije, kao pojedinci, mi moramo mnogo više da radimo na tom polju, kako bismo informacije učinili dostupnim mladim ljudima.”

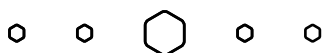
Marjan Cvetković - Omladinski aktivista, bivši direktor Krovne organizacije mladih u Srbiji

“Društvo, kao institucija, Rome treba da prepozna, da im pruži bolju i kvalitetniju podršku, ne samo na papiru, nego i u realnosti. Tu mislim na stopu zaposlenosti, na aktiviranje u društvene tokove, na uključivanje, da budu u mešovitim školama. Nisu oni nešto drugačiji u odnosu na našu decu i u odnosu na nas, uopšte. Treba da se poštujemo, razumemo i da živimo zajedno.”

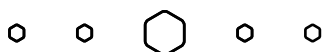
Tatjana Baldini - psiholog-savetnik na projektu u Caritasu

“Sasvim je u redu ukoliko nešto ne znate, ali nije u redu ako ne pokušate to da promenite. Potrebno je da budemo promena sami sebi i onda možemo menjati svet. Budimo najbolja verzija sebe i najbolji primer ljudima oko vas. Shvatimo da se uspeh ne meri samo onim što ste postigli u životu, već i time da li ste inspirisali druge da nešto urade.”

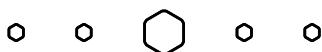

Aida Krasnići - učenica 4. godine Medicinske škole i članica omladinske grupe UM.

“Treba pružiti podršku mladima, saslušati ih, otvoriti im vrata i na neki način finansirati njihove aktivnosti. Ne smemo da gubimo mlade. Na jugu sam video nedostatak nade među mladima. Mnogo njih želi da napusti Kosovo. Ne želimo da izgubimo te mlade ljude, a izgubićemo ih ako im samo kažemo ‘Da, mi vas volimo’. To nije dovoljno, moramo i da ih podržimo i da im kažemo da su oni veoma važni za ovu zajednicu.”

Kuštrim Došaj - Menadžer za razvoj programa u NVO CBM

GOVORNICI U PANELU O EKOLOGIJI

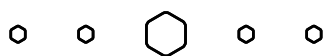
“Moja poruka mladima je da rade na sebi, razvijaju se, udružuju i budu dosledni. Na taj način jačaju svoj glas u javnosti. Njihov život treba da bude u njihovim rukama. Životna sredina nije pitanje odabira ili prestiža, već postojanja zajednice, u kakvom god ona društvenom poretku bila. Životna sredina je pitanje izvan pitanja nacionalne i verske pripadnosti ili ekonomske moći.

Budite otvoreni sa svima koji su na istom zadatku, tražite pomoć, zahtevajte podršku! Mnogo više može da zavisi od vas nego što izgleda sada. Želim vam uspeha u misiji za zdravu budućnost!”

Maja Kocić - savetnica za upravljanje projektima u gradskoj administraciji Leskovca

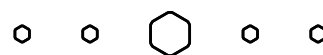
“Moja preporuka je da mladi uzmu stvar u svoje ruke i da se obrazuju. Učite, angažujte se i nemojte da se osvrćete na to da li će neko da stane iza vas, idite sami, krčite sebi put, trudite se jer kvalitet se uvek prepoznaje, ne postoji način da se pomogne nekom ko nema kvaliteta ali isto tako ne postoji način da se nečiji kvalitet suzbije, kvalitet uvek izađe na videlo, radite i trudite se.”

Jelena Đokić - profesorka na Fakultetu tehničkih nauka u Mitrovici

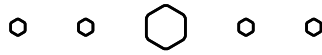

“Mladima bih želeo preneti poruku da uspostave povezanost sa svojim okruženjem. Kako bi razvili ljubav prema svojoj reci, šumi, brdu ili gradu, prvi korak je da ih pažljivo istraže i upoznaju. Kada zaista saznaju svoje okruženje, autentična veza će biti uspostavljena inspirišući ih da čuvaju i unapređuju svoju sredinu.”

Nikola Grujić - master ekolog

GOVORNICI U PANELU O MENTALNOM ZDRAVLJU

“Mi šaljemo poruku svima koji slušaju, da joj skroz u redu tražiti psihološku pomoć, kao što je to normalno tražiti u bilo kom drugom stanju kada nam je potrebna. I da nas svi danas odavde čuju - da nema ništa loše u tome da odu kod psihologa, ukoliko ne mogu da izađu na kraj sa nečim, da imaju sa kim da razgovaraju, da ih društvo neće osuditi. Jasno je da mentalno zdravlje treba da bude prioritet svima nama i da vaši problemi jesu važni, bez obzira na njihov uzrok.”

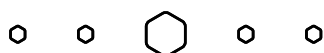

Simona Đurović – psihološkinja i porodična psihoterapeutkinja, supervizorka u Centru za socijalni rad u Zubinom Potoku.

“Na mladima je da pronađu način kako da se nose sa izazovima koji se javljaju u svakom trenutku razvojnog perioda. Za podizanje svesti o mentalnom zdravlju, treba da se posvete informisanju i stvaranju sigurnog i bezbednog okruženja koji će motivisati sve one koji se suočavaju sa problemima da slobodno i javno govore o njima. Sve veću rasprostranjenost tehnologije i društvenih medija treba koristiti u cilju prevencije i promovisanja mentalnog zdravlja.”

Isidora Jovanović – studentkinja na Medicinskom fakulteta u Mitrovici, urednica omladinske platforme Leader online pri NVO Domovik.

“Probleme mentalnog zdravlja treba posmatrati u nekom širem kontekstu, porodično i sistemski, po principu lokalne zajednice. Rizici po mentalno zdravlje su ogromni. Uvek ih je bilo. Hoću da kažem da je mentalno zdravlje, pa makar iz nekog mog ugla, terapijske prakse i praćenja rezultata najnovijih istraživanja, širom planete ugroženo. Dobra vest je da su ljudi otvoreniji da se jave psiholozima i psihoterapeutima za pomoć. Bezbrojne predrasude i stereotipi vladaju vezano za odlazak kod psihoterapeuta. Međutim, ljudi zaboravljaju da je najveća psihološka pomoć upravo u prevenciji da ne dođe

do većih problema. Naročito treba naglasiti značaj mentalnog zdravlja male dece u najranijem i ranom djetinjstvu. To “proći će” kasnije puno košta, u smislu da se propuštaju ključne godine za intervenciju. Zato se trudimo da radimo na osveščivanju roditelja, da se jave na vreme i što pre. Tada treba da se interveniše na nekoj razvojnoj teškoći sa kojom se dete suočava. Veoma često se te razvojne teškoće i problemi reše, ukoliko se roditelji na vreme obrate. Tu vreme ne radi ništa, već ono što mi činimo u toku tog vremena, odnosno sa tim vremenom.”

Jelena Minić – psihološkinja i sistemska porodična psihoterapeutkinja

PREPORUKE

Unapređenje saradnje među regionalnim akterima: Podsticanje dalje saradnje između lokalnih i regionalnih stručnjaka omogućava deljenje najboljih praksi, resursa i ideja radi efikasnijeg rešavanja izazova koje mladi ljudi i deca mogu da susretnu.

Partnerstva sa privatnim sektorom i organizacijama civilnog društva: Razvijanje partnerstava sa privatnim sektorom i organizacijama civilnog društva može ojačati podršku i resurse potrebne za sprovođenje programa i projekata koji se bave pitanjima aktivizma, obrazovanja, mentalnog zdravlja i ekologije. Potrebno je podsticati saradnju između relevantnih aktera, uključujući obrazovne institucije, vladine agencije, nevladin sektor i zajednicu, kako bi se osigurala koordinacija i saradnja u poboljšanju pristupa obrazovanju za marginalizovanu decu.

Podrška inkluzivnim pristupima: Promovisanje inkluzivnosti u obrazovanju, društvu i aktivnostima koje podstiču raznolikost kako bi se osiguralo da svi mladi, bez obzira na poreklo, sposobnosti ili socioekonomski status, imaju pristup resursima i mogućnostima.

Centralizovana baza podataka: Razviti centralizovanu bazu podataka koja bi sadržavala informacije o marginalizovanoj deci i njihovim obrazovnim potrebama. Ovo bi omogućilo bolje razumevanje njihovih situacija i lakšu identifikaciju pristupa obrazovanju.

Integrirani pristup: Osigurati da ova baza podataka bude dostupna različitim relevantnim institucijama, kao što su škole, vrtići, socijalne službe i druge organizacije koje se bave obrazovanjem i podrškom deci.

Standardizacija i praćenje podataka: Razviti standarde za prikupljanje podataka o marginalizovanoj deci kako bi se osigurala konzistentnost i pouzdanost informacija. Takođe, važno je redovno ažuriranje i praćenje ovih podataka kako bi se identifikovale promene i prilagođavale strategije podrške.

Obuka i podrška profesionalcima: Pružiti obuku i podršku profesionalcima koji rade s marginalizovanim grupama i decom, kako bi efikasno koristili ove informacije u praksi i prilagodili svoje pristupe i metode učenja.

Poboljšanje uslova za inkluziju: Unapređenje uslova za inkluzivno obrazovanje, posebno za studente sa invaliditetom ili drugim smetnjama. To uključuje osiguravanje adekvatnih tehnoloških alata i obuke za nastavnike kako bi podržali ove studente.

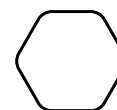
Inicijative za promene: Podržavanje inicijativa koje dolaze iz civilnog sektora kako bi se unapredili uslovi i prakse u obrazovnom sistemu za decu iz marginalizovanih zajednica. Ovo može uključivati zahteve za promenama zakonskih i podzakonskih akata.

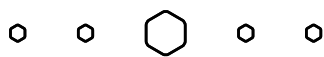
Unapređenje neformalnog obrazovanja: Promovisanje neformalnog obrazovanja kao važnog i kontinuiranog procesa koji može imati pozitivan uticaj na različite grupe, uključujući starije osobe, delinkvente i one koji su prekinuli formalno obrazovanje.

Prevazilaženje predrasuda: Važno je raditi na prevazilaženju predrasuda i stigmatizacije vezane za mentalno zdravlje, kako bi se olakšao pristup psihološkoj podršci i promovisala važnost socijalne podrške.

Podizanje svesti građana: Podržati kampanje koje za cilj imaju podizanje svesti građana o značaju mentalnog zdravlja.

Ekološka svest: Naglasak na edukaciji i svesti o važnosti ekološkog zdravlja, posebno fokusiranje na rešavanje problema zagađenja vazduha i njegovog direktnog uticaja na zdravlje.

ZAKLJUČAK

Ovaj dvodnevni događaj bio je ključan korak u raspravi o izazovima i mogućnostima dece i mladih u društvu. Forum je bio podeljen u četiri panela koji su obradili teme građanskog prostora, obrazovanja, mentalnog zdravlja i ekologije, fokusirajući se na decu i mlade.

Osvrćući se na prvi dan Foruma, panelisti su istakli važnost informisanja mladih i prilagođavanja promena prema njihovim potrebama. Prikazani su primeri rada sa romskom decom, kao i primeri aktivizma mladih u zajednici. Drugog dana, fokus je bio na mentalnom zdravlju i ekologiji. Govornici su se dotakli problema nedostatka informacija o mentalnom zdravlju mladih i potrebe za sistemskom podrškom. Takođe, istaknuta je važnost neformalnog obrazovanja i umetnosti u razvoju kritičkog mišljenja kod dece i mladih.

U diskusijama se često isticala važnost edukacije svih aktera u sistemu podrške, podizanje svesti među građanima, kao i zajedničkom angažovanju kojim bi se rešili problemi u zajednici.

